

خاطرات حجت الاسلام والمسلمین سید محمد مهدی
طباطبائی شیرازی

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

عنوان: خاطرات حجت‌الاسلام والمسلمین سید‌محمد‌مهدی طباطبائی شیرازی

تدوین: طاهره خدارحمی

مصاحبه‌گر: مرتضی میردار

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

حروف چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۵-۴۱۹-۸۹۱-۹۷۸-۹۶۴

ISBN: 978-964-419-891-5

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبروی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۰۲۲۱۱۱۷۴ تلفکس: ۰۲۲۱۱۱۷۴

خاطرات حجت الاسلام والمسلمین سید محمد مهدی
طباطبایی شیرازی

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

عنوان: خاطرات حجت‌الاسلام والمسلمین سید‌محمد‌مهدی طباطبائی شیرازی

تدوین: طاهره خدارحمی

مصاحبه‌گر: مرتضی میردار

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

حروف‌چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸_۹۶۴_۴۱۹_۸۹۱_۵

ISBN: 978-964-419-891-5

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، رو به روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۰۲۲۱۱۱۹۴ ۲۲۲۱۱۱۷۴

این اثر یکی از موضوعات «طرح
تدوین تاریخ انقلاب اسلامی» است
که در مرکز اسناد انقلاب اسلامی
تهیه شده و کلیه حقوق آن برای
مرکز محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۷	پیشگفتار
۲۱	فصل اول: پیشینه‌ی خانوادگی و تحصیلات
۲۲	پیشینه‌ی خانوادگی
۲۴	مهاجرت به مشهد
۲۵	جریان کشف حجاب
۲۶	ازدواج و فرزندان
۲۶	تحصیل در حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد
۲۹	فصل دوم: آشنایی با جریان‌های سیاسی- مذهبی
۳۱	آشنایی با شهید نواب صفوی و عضویت در جمعیت فدائیان اسلام
۳۲	دستگیری در سن هفده سالگی
۳۴	شرکت در کانون نشر حقایق اسلامی
۳۵	سفری کوتاه به تهران
۳۵	مسافرت به نجف
۳۵	فوت آیت‌الله بروجردی و مرجعیت امام خمینی
۳۷	دیدار روحانیون قم با علمای حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد

۲۸	لایحه‌ی انجمن‌های ایالتی و ولایتی
۴۳	حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد
۴۵	ارتباط با آیت‌الله کفایی و آیت‌الله میلانی
۴۸	مسافرت آیت‌الله کاشانی به مشهد
۴۹	آیت‌الله میلانی
۵۰	توطنه علیه آیت‌الله کفایی
۵۰	جریان‌های مختلف در حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد در آستانه‌ی دهه‌ی ۴۰ شمسی
۵۱	آغاز فعالیت‌های سیاسی روحانیون حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد
۵۳	ارتباط آیت‌الله کفایی و شاه و حمایت برخی از علماء از انتقال مرجعیت به نجف
۵۴	ملاقات با بنی صدر و ادعای اعلمیت آیت‌الله سبزواری در سال ۱۳۴۰
۵۴	حمایت آیت‌الله سعیدی از مرجعیت امام خمینی
۵۸	فعالیت سیاسی حوزه بعد از شکست لایحه‌ی انجمن‌های ایالتی و ولایتی

۶۱	فصل سوم: شروع مبارزات مذهبی - سیاسی تا اوج گیری مبارزات انقلابی در مشهد
۶۳	جمع مبلغین و محدثین
۶۵	جمع روحانیت مبارز مشهد
۶۷	ارتباطات اعضای جامعه‌ی روحانیت مبارز در قم و مشهد
۶۹	تلاش علمای مشهد برای آزادی امام
۷۱	مهاجرت آیت‌الله میلانی به تهران در حمایت از امام
۷۲	دستگیری مجدد و آزادی با وساطت عماد‌الاسلام بختیاری
۷۴	پخش اعلامیه‌های امام خمینی در مشهد
۷۶	تشکیل هیئت‌های مذهبی در مشهد
۷۸	کمک‌های مالی به دانشجویان ایرانی خارج از کشور
۷۸	فعالیت مردم مشهد در عرصه‌ی مبارزات انقلابی
۷۹	اخطران امام به علماء

۸۰	سید جلال الدین تهرانی
۸۱	سخنرانی در مشهد و ملاقات با سید جلال الدین تهرانی
۸۳	واگذاری زمین توسط شاه به برخی علماء
۸۵	ملاقات با آقای حلبی
۸۹	فصل چهارم: امام در تبعید
۹۱	تشکیل جلسات انقلابیون در منزل محمدامین یزدی
۹۳	فتوای ترور حسنعلی منصور
۹۷	سخنرانی آیت الله سید حسن قمی در مشهد
۹۸	درگیری با سرهنگ رضوی
۹۹	ممنوع المنبر شدن توسط ساواک
۱۰۱	برگزاری منابر در مشهد و دستگیری مجدد
۱۰۳	اعزام ترخانی به ترکیه جهت ملاقات با امام خمینی
۱۰۷	تلاش علماء برای انتقال امام از ترکیه به نجف
۱۱۵	مسافرت قاچاقی به عراق
۱۱۶	شرکت در جلسات درس امام خمینی
۱۱۶	روابط علمای نجف و امام خمینی
۱۱۹	فعالیت سیاسی شهید محمدباقر صدر در عراق
۱۲۰	سفر صابری، استاندار اصفهان به نجف
۱۲۰	ملاقات آیت الله حکیم با صابری
۱۲۲	انتقال اخبار صابری استاندار اصفهان به امام خمینی
۱۲۴	مکاتبه با امام خمینی
۱۲۶	جلسه‌ای برای چاپ کتاب حکومت اسلامی
۱۲۷	ملاقات امام خمینی با آیت الله حکیم
۱۲۸	فوت آیت الله حکیم و اعلام مرعیت امام خمینی

منابر اعلام کننده مرجعیت امام خمینی در سراسر کشور.....	۱۳۱
چاپ رساله‌ی امام خمینی و توزیع آن در تهران.....	۱۳۴
کتاب ملحقات توضیح المسائل امام خمینی	۱۳۶
فصل پنجم: آیت‌الله شهید سعیدی	۱۳۷
مبادرات سیاسی شهید سعیدی	۱۳۹
سرمایه‌گذاری آمریکا در ایران	۱۴۴
شهادت آیت‌الله سعیدی	۱۴۷
نحوه‌ی شهادت	۱۴۸
برگزاری مراسم ختم شهید سعیدی	۱۵۰
سرپرستی فرزندان شهید سعیدی.....	۱۵۱
اطلاعیه‌ی امام خمینی و اهدای کمک‌های مالی به خانواده‌ی شهید	۱۵۵
ازدواج فرزندان شهید سعیدی	۱۵۷
اعلام خبر شهادت آیت‌الله سعیدی توسط رادیو عراق.....	۱۵۸
فصل ششم: خاطرات زندان و ارتباط با مجاهدین خلق.....	۱۶۱
کمک‌های مالی به خانواده‌های مجاهدین خلق.....	۱۶۳
ملاقات با اعضای مجاهدین خلق و تحقیق درباره‌ی آنها	۱۶۴
چاپ کتاب حکومت اسلامی و توزیع جزووه‌های امر به معروف و نهی از منکر	۱۶۷
تحريم جشن‌های شاهنشاهی	۱۶۸
دستگیری و انتقال به زندان اوین در سال ۱۳۵۰	۱۷۰
اصطکاک گروههای مختلف در زندان	۱۷۱
کمک‌های مالی آیت‌الله متظری و آیت‌الله طالقانی به اعضای مجاهدین	۱۷۳
دستگیری مجدد و انتقال به زندان قصر	۱۷۴
مخالفان و موافقان مجاهدین خلق در بیرون از زندان.....	۱۷۶
برگزاری جلسات دینی در زندان قزل‌قلعه	۱۷۷

۱۷۸.....	خاطرات زندان
۱۷۹.....	شکنجه‌ها
۱۷۹.....	گسترش دین‌گرایی در زندان
۱۸۰.....	شهادت آیت‌الله غفاری
۱۸۲.....	تأمین مخارج خانواده در طول دوران زندان
۱۸۵.....	انحرافات سازمان مجاهدین خلق
۱۸۶.....	ارتباطات بین گروه‌های مذهبی و غیرمذهبی
۱۸۷.....	عوامل جدایی گروه‌های مذهبی و غیرمذهبی
۱۸۹.....	قدرت گرفتن مذهبی‌ها و تغییر رویه‌دادن کمونیست‌ها
۱۹۰.....	علی طلوعی
۱۹۷.....	نظرات ابوالحسن بنی‌صدر
۱۹۹.....	فصل هفتم: در آستانه‌ی پیروزی انقلاب
۲۰۱.....	مخالفت روحانیت با نظریات دکتر شریعتی
۲۰۴.....	فوت دکتر شریعتی و اطلاعیه‌ی امام خمینی
۲۰۵.....	برگزاری مراسم ختم دکتر شریعتی؛ روحانیون موافق و مخالف ایشان
۲۰۷.....	جلسات انصارالحسین
۲۰۸.....	شهادت حاج آقا مصطفی خمینی، پیامدها و تأثیرات آن بر نهضت مردمی
۲۱۰.....	دعوت امام خمینی به ایران
۲۱۲.....	برخی وقایع در آستانه‌ی پیروزی انقلاب
۲۱۴.....	اوچ‌گیری مبارزات
۲۱۵.....	جشن تولد شاه
۲۱۷.....	اعتصابات
۲۱۸.....	تشکیل جلسات انقلابی در تهران
۲۲۱.....	نمای عید فطر

۲۲۲	مسافرت سید جلال تهرانی به پاریس.....
۲۲۳	سفر به پاریس، اعضای دفتر و نزدیکان امام در نوفل لوشا تو.....
۲۲۵	مواضع امام در مورد تشکیل حکومت جدید.....
۲۲۷	تشکیل کمیته‌های انقلاب.....
۲۲۹	فصل هشتم: فعالیت‌ها، مشاغل و پست‌های قضایی بعد از انقلاب اسلامی.....
۲۳۱	دادگاه انقلاب.....
۲۳۲	تصدی شغل قضاوت در دادگاه اصناف.....
۲۳۴	دایره‌ی مبارزه با منکرات.....
۲۳۸	تصدی پست دادستان کل دادگاه انقلاب مازندران.....
۲۳۹	حل غائله‌ی گند و ترکمن‌صحراء.....
۲۴۴	بازگشت از مازندران و تشکیل دادگاه مبارزه با منکرات.....
۲۴۶	مخالفت با نحوه‌ی عملکرد کمیته‌های انقلاب و دادگاه مبارزه با مواد مخدر.....
۲۴۹	دستور آقای ربانی املشی مبنی بر شنود مکالمات تلفنی و مخالفت امام با این مسئله.....
۲۵۱	ریاست دادگاه شهرداری.....
۲۵۳	واگذاری زمین طبق قوانین جدید و مبارزه با زمین‌خواری.....
۲۶۳	تصاویر.....
۲۷۰	کتابنامه.....
۲۷۹	نمایه.....

مقدمه

یکی از منابع و مأخذ مورد استفاده در تدوین تاریخ، خاطره‌های اشخاص است. هر شخصی دارای تجربه‌ی فردی است که می‌تواند آنرا در قالب خاطره روایت کند و به نوشتار درآورد. خاطره، وقایع گذشته است که شخص آنرا دیده یا شنیده و بخشی از محفوظات ذهن است که چون از برجستگی و ویژگی خاصی برخوردار بوده، شایستگی ثبت و ماندگاری در ذهن را یافته است. خاطره حوادث، رویدادها و حتی سیر عادی زندگی روزمره است که با گذشت زمان، در قسمتی از ذهن جای گرفته و ماندگار شده است و بنا به نیاز شخص قابل یادآوری است. با وجود گذشت زمان طولانی از تاریخ وقایع، بخشی از وقایع که نقش مهمی در زندگی افراد داشته‌اند همواره در ذهن زنده‌اند، گرچه شرح دقیق و کامل آن و میزان یادآوری و ذکر جزئیات در افراد مختلف متفاوت است. برخی، خاطره‌نویسی را در معنای عام آن، نه تنها یادآوری و نگارش دیده‌ها، بلکه شنیده‌ها هم دانسته‌اند که در آن، علاوه بر زمان و مکان وقوع خاطره، به ارزیابی چگونگی وقوع آن نیز می‌پردازد. باید توجه داشت که به خاطرات باید با دیده‌ی احتیاط نگاه کرد و اصول و معیارهای نقد تاریخی را به دقت در استفاده از آن به کار بست و از قابل اعتمادبودن آنها مطمئن شد.

از پایان قرن هفدهم میلادی، استفاده از خاطرات شخصی گروه‌های متعدد اجتماعی به عنوان نمونه داده‌های تاریخی مورد توجه محققان قرار گرفت. در فرهنگ ایرانی-اسلامی، از قرون میانه، سفرنامه‌نویسی به عنوان شکلی از خاطره‌نوگاری مرسوم بوده و نمونه‌های بارزی از آن در ادوار گوناگون تاریخی می‌توان بشمرد. در تاریخ معاصر ایران، با توجه به تحولات مهم، نهضت‌ها و قیام‌های مردمی علیه استبداد داخلی و استعمار خارجی به خصوص انقلاب

اسلامی که این تلاش‌ها را به‌ثمر رساند، ثبت وقایع از زبان شاهدان عینی رویدادها حائز اهمیت می‌باشد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی با توجه به این ضرورت بخشی از فعالیت‌های خود را به ضبط، تدوین و انتشار خاطرات شخصیت‌های دخیل در وقایع انقلاب اسلامی اختصاص داده است تا منابع دست اول در اختیار پژوهشگران تاریخ معاصر ایران و تاریخ انقلاب اسلامی قرار گیرد.

انقلاب اسلامی همان‌گونه که محصول فعالیت‌های گسترده‌ی گروه‌ها و اقشار مختلف جامعه بوده است، باید از زبان افرادی متفاوت و متعدد نیز بازگو شود تا علاوه بر دسترسی جامعه‌تری به جزئیات وقایع، چگونگی و زوایای گوناگون وقایع نیز پدیدار شوند.

خاطرات حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمد‌مهدی طباطبائی شیرازی که در این راستا منتشر می‌شود، اطلاعات سودمندی از جریان انقلاب در شهرهای قم، مشهد و تهران که اصلی‌ترین کانون‌های انقلاب بوده‌اند، در اختیار ما قرار می‌دهد.

ایشان تحصیلات خود را در حوزه‌های علمیه‌ی قم و مشهد سپری و از ابتدا در صفت مبارزین نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی قرار گرفت. وی همچنین از قدیمی‌ترین شاگردان امام(ره) بهشمار می‌آید. در مشهد با اکثر علمای آن منطقه آشنا شد و ارتباط داشت عضویت در مجمع مبلغین و سپس مجمع روحانیت مبارز از جمله فعالیت‌های مهم و اساسی ایشان در عرصه‌ی مبارزات مذهبی و سیاسی بوده است. بارها دستگیر و زندانی شد. روایتی دست اول از وقایع و تحولات دوران مبارزه همچون ترور حسنعلی منصور(عامل اجرایی تصویب کاپیتولاسیون و تبعید امام)، چگونگی شکل‌گیری، تکوین، رشد و شکوفایی نهضت اسلامی در مشهد، فعالیت‌های مذهبی و فرهنگی در حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد، مسائل درونی زندان و اعضای سازمان مجاهدین خلق در زندان در اختیار ما قرار می‌دهد. نسبت فامیلی آقای طباطبائی با آیت‌الله شهید محمد رضا سعیدی خراسانی به فعالیت‌ها و مبارزات وی شدت بیشتری داد و اطلاعات ارزشمندی درباره‌ی ایشان ارائه داده است. با اوچ‌گیری انقلاب و هجرت امام به پاریس، وی نیز به نوفل لوشاتو رفت و پس از دیدار با رهبر انقلاب خدمت خود را در راه نهضت اسلامی ادامه داد. پس از بازگشت امام به وطن وی نیز به خدمت

ایشان درآمد و فعالیت‌های خود را در کمیته و دادگاه‌های انقلاب متمرکز نمود. حجت‌الاسلام طباطبائی پس از پیروزی انقلاب اسلامی مسئولیت‌های متعددی از جمله نمایندگی امام در دادسا ر و دادگاه انقلاب، قضاوت در دادگاه‌های اصناف، مبارزه با منکرات، شهرداری و دادستانی کل دادگاه انقلاب مازندران را بر عهده گرفت. وی در دوره‌های دوم و هفتم انتخابات مجلس شورای اسلامی به عنوان نماینده‌ی مردم مشهد و تهران به مجلس راه یافت. مرکز استناد انقلاب اسلامی ضمن تشکر از حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمد‌مهدی طباطبائی شیرازی راوى محترم خاطرات و از جانب آقای مرتضی میردار معاون محترم تاریخ شفاهی، جانب آقای حسین کاووشی مدیر محترم گروه خاطرات و کلیه‌ی همکاران مرکز استناد انقلاب اسلامی که در آماده‌سازی و انتشار این اثر نقش داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌نماید.

مرکز استناد انقلاب اسلامی

پیشگفتار

شروع نهضت امام خمینی(ره) و آغاز منازعه‌ای جدّی میان هویت غرب‌زده با هویت جویی شیعی و به تعبیری شروع خودآگاهی ملت مسلمان ایران از سرمایه‌های درونی خود و بازیابی دستاوردهای فکری تاریخی جریان عقلانیّت شیعی در جامعه‌ی ایران، انقلاب اسلامی را به وجود آورد. شناخت روند جریان انقلاب اسلامی و مقاصد آن و کسانی که آن را به وجود آوردهند از جمله مسائل در تحلیل نهضت اسلامی ایران و انقلاب اسلامی است. نهضت امام از بطن جامعه‌ی دینی ایران یعنی حوزه‌های علمیه شروع شد و از اولین شعارهای آن مقابله با استعمار بود. از این‌رو خاطرات روحانیون و علمایی که از نزدیک با امام خمینی و دیگر مراجع تقلید ارتباط داشتند و در بسیاری از رویدادها و وقایع سیاسی در کنار آنها قرار داشته‌اند، یکی از منابع مهم و بازرسی برای شناخت تحولات دینی و سیاسی جامعه‌ی ایران محسوب می‌شود. علماء و روحانیون و وعاظ مذهبی در گسترش و تبلیغ اندیشه‌ی سیاسی امام خمینی در نقاط مختلف کشور نقش اساسی ایفا کردند. به‌گونه‌ای که بدون وجود چنین شبکه‌ی منسجمی از مبلغان اندیشه‌ی سیاسی امام، فراگیرشدن قیام و انقلاب در سراسر کشور با مشکل مواجه می‌شد. در جریان این انقلاب اصیل اسلامی بسیاری از شخصیت‌ها و افراد با تعلقات دینی و مذهبی مبارزات و فعالیت‌های حساس و درخور توجّهی داشته‌اند.

یکی از این شخصیت‌های مبارز حجت‌الاسلام سید محمد Mehdi طباطبائی می‌باشد که به آمر وعظ و تبلیغ مبانی فکری امام خمینی در مراکز و مساجد پرداخته است. ایشان در شهر رفسنجان به‌دبی آمد و تحصیلات خود را در حوزه‌های علمیه‌ی قم و مشهد به پایان رسانید. وی در مبارزات سیاسی دهه‌ی چهل به‌ویژه در نهضت اسلامی، که با قیام تاریخی ۱۵ خرداد

۴۲ به رهبری امام خمینی صورت گرفت، حضور داشت و از قدیمی‌ترین یاران و شاگردان امام(ره) بهشمار می‌آید. ایشان در طی این سال‌ها به همراه شهید هاشمی‌نژاد به مبارزه علیه شاه پرداخت. عضویت در مجمع مبلغین و سپس مجمع روحانیت مبارز از جمله فعالیت‌های مهم و اساسی ایشان در عرصه‌ی مبارزات مذهبی و سیاسی بوده است؛ فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی که بارها منجر به دستگیری و زندانی‌شدن ایشان گردید. پس از تبعید امام خمینی برای ملاقات ایشان به نجف رفت و پس از بازگشت از عراق دستگیر و زندانی شد. ایشان در خاطرات خود ضمن بیان سرگذشت شخصی خویش واقعی مهم دهه‌ی چهل را بازگو کرده و روایتی نوین از ترور حسنعلی منصور، عامل اجرایی تصویب کاپیتولاسیون و تبعید امام، بازگو کرده است. وی همچنین چگونگی شکل‌گیری، تکوین، رشد و شکوفایی نهضت اسلامی در مشهد را نمایان ساخته و از فعالیت‌های مذهبی و فرهنگی در حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد سخن به میان آورده و در عین حال خواننده را با بنیانگذاران و زعامداران این حوزه و فعالیت‌های سیاسی و فرهنگی آن آشنا می‌سازد. مسائل درونی زندان، بیان مسائلی راجع به اعضای سازمان مجاهدین خلق در زندان و دیدگاه‌های ایشان در این زمینه، وضعیت و نحوه‌ی تقابل نیروهای مذهبی و غیرمذهبی و فضای حاکم بر آنها از دیگر مباحث اصلی این اثر می‌باشد. نسبت فامیلی که آقای طباطبایی با آیت‌الله شهید محمد رضا سعیدی خراسانی یافت، به فعالیت‌ها و مبارزات وی شدت بیشتری داد و از این رهگذر وی در جریان مبارزات و مجاهدات آن مجاهد نستوه واقع شده و اطلاعات ارزشمند و خاطرات پراهمیتی از آن شهید در سینه دارد. با اوچ‌گیری انقلاب و هجرت امام به پاریس، وی نیز به نوبل لوشا تو رفت و پس از دیدار با رهبر انقلاب خدمت خود را در راه نهضت اسلامی ادامه داد. پس از بازگشت امام به وطن وی نیز به خدمت ایشان درآمد و فعالیت‌های خود را در کمیته و دادگاه‌های انقلاب متمرکز نمود. حجت‌الاسلام طباطبایی پس از پیروزی انقلاب اسلامی مسئولیت‌های متعددی از جمله نمایندگی امام در دادسرا و دادگاه انقلاب، قضاویت در دادگاه‌های اصناف، مبارزه با منکرات و شهرداری و دادستانی کل دادگاه انقلاب مازندران را بر عهده گرفت. وی در دوره‌های دوم و هفتم انتخابات مجلس شورای اسلامی به عنوان نماینده‌ی مردم مشهد و تهران به مجلس راه یافت. هم‌اکنون ایشان یکی از نویسنده‌گان و سخنرانان برجسته‌ی تهران

می باشد که به تألیف تقریرات درس آیت‌الله میلانی و حاج شیخ هاشم قزوینی نیز اشتغال دارد. ایشان معمولاً در مناسبت‌های گوناگون، در برنامه‌های تلویزیونی صداوسیمای ایران به بحث‌های اخلاقی می‌پردازد. آنچه در این مجموعه تدوین و گردآوری شده است حاصل ۱۵ جلسه مصاحبه‌ی مرکز اسناد انقلاب اسلامی با حجت‌الاسلام طباطبایی می‌باشد که در ۸ فصل تدوین گردیده است. خاطرات ایشان بیانگر گوشه‌ای از تاریخ مستند انقلاب اسلامی ایران می‌باشد. تدوین‌گر در این اثر سعی کرده است با بهره‌گیری از متن مصاحبه‌های ایشان و در کنار آن استفاده از سایر منابع موجود و قابل دسترسی برخی زوایای تاریخ انقلاب اسلامی را برای پژوهشگران و محققان این مقطع تاریخی روشن سازد.

طاهره خدارحمی

بهار ۹۴